

Irina

Colofon

ISBN: 978 90 8954 849 8

1e druk 2016

© Haijo de Jong

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Afbeelding voorzijde omslag: Omatako, Namibië. Foto: Haijo de Jong.

Dit boek is geheel en al ontsproten aan het brein van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen, gebeurtenissen, activiteiten, aangehaalde voorbeelden of namen van personen berust op louter toeval.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

IRINA

Haijo de Jong

Hoofdstuk 1

Aan de bevroren Beringzee, er woei een ijskoude wind, moest ik aan Irina denken. Ik had haar alleen maar meegemaakt in de warmte van Afrika.

Ik ontmoette Irina Kirillovna Mensjikov voor het eerst in Okahandja, in 1978, bij de begrafenis van de vermoorde Herero-chief Kapuo. Duizenden Herero's waren samengekomen, de vrouwen in traditionele kledij, de mannen in hun fantasie-uniformen. Het was een grootse gebeurtenis en ik schoot de ene film na de andere vol. Plotseling was daar driemaal het staccato van een kalashnikov. Ik zorgde snel dat tussen het geluid van het schieten en mij een dikke boom was. Om de boom heen keek ik wat er precies aan de hand was, ik zag niets en verwonderde mij dat al die Herero-vrouwen die op de grond zaten, rustig bleven zitten.

"Troubles?" vroeg een stem achter mij, met een Frans accent.

"Ik weet het niet," antwoordde ik in het Frans en ik bleef nog even kijken, zonder iets bijzonders te zien. Ik draaide mij om en keek in twee helderblauwe ogen, die mij scherp aankeken. Een bos verward, prachtig bruinrood haar rond een mooi gezicht met wat sproeten op de neus en daaromheen. Daar stond ze, met twee Canon-camera's om haar nek en een grote tas hangend aan haar schouder.

"Wat dat nu was weet ik niet," zei ik, "maar ik denk dat het niets bijzonders is."

"Het valt mij op dat al die vrouwen rustig blijven zitten," zei ze.

"Ja, dat viel mij ook op." Wij stelden ons aan elkaar voor, ze had een stevige handdruk. Wij praatten wat over het gebeuren om ons heen en het interessante daarvan.

Ineens zei ze: "Louis is hier ook, Louis Duret van Paris Match, kent u hem?"

"Ja, Louis ken ik, wij zijn samen in mijn auto hiernaartoe gekomen. Straks breng ik hem naar het vliegveld, hij vliegt vanavond nog naar Johannesburg. Als u wilt, kunt u meerijden en zet ik u daarna af bij uw hotel, dan heeft u verder geen probleem daar te komen."

"Dat is prettig, dank u wel." En meteen daarna zei ze: "Zullen wij elkaar tutoyeren?"

"Dat is goed," zei ik, wij zeiden onze namen, weer gaf ze die stevige hand-

druk. Wij gingen verder met fotograferen en bleven op gezichtsafstand van elkaar. Tegen de tijd dat ik met Louis afgesproken had bij de auto te zijn, wenkte ik haar en samen liepen wij naar de auto. Louis stond er al, hij begroette ons en was wat stug naar Irina. Wij deden onze camera-uitrusting achter in de auto en hielden alle drie een camera om de nek. Irina ging zonder iets te zeggen voorin zitten, wat ik wel zo prettig vond, ik startte de auto en laveerde voorzichtig door de mensenmassa heen.

“Als het de hele weg zo gaat, haal ik mijn vliegtuig niet,” zei Louis en hij stak een Gauloise op.

“Maak je maar niet druk, jij komt op tijd,” zei ik.

“Als je rookt, zet dan alle ramen open,” zei Irina. Louis gehoorzaamde zonder enig commentaar. Onderweg spraken wij weinig, vermoeid na een hele dag fotograferen en het opdoen van vreemde indrukken.

Bij het stationsgebouw hielp ik Louis zijn bagage uit de auto te halen. Hij nam afscheid van Irina door zijn rechterhand, met wijs- en middelvinger bij elkaar, op te steken.

“Au revoir, mon ami, en als je denkt dat je haar kunt versieren, heb je het mis, ze is ongenaakbaar,” zei hij tegen mij en liep weg.

Ik ging naast Irina zitten, ze keek mij aan met een vage glimlach.

“In welk hotel zit je?” vroeg ik haar.

“Kalahari Sands.”

“Oké, ik zal je daar veilig heenbrengen,” zei ik en zag dat haar glimlach iets duidelijker werd. “Het duurt ongeveer een halfuur.”

Onderweg vroeg ze mij veel over het land, de Herero's en waarom hun chieft vermoord was. Wij praatten de gehele rit en ik verwonderde mij waarom ze niets gezegd had toen Louis er was. Ik vond haar heel prettig gezelschap. Wij waren bijna bij het hotel toen ze plotseling vroeg: “Zou je vanavond met mij willen eten in het hotel?”

“Heel graag,” antwoordde ik, om even later te zeggen: “Ik weet een heel goed restaurant vlak bij het hotel, het eten is veel beter daar en de ambiance ook, zullen wij dat doen?”

“O ja, graag, want het eten in het hotel is goed, maar daar is dan ook alles mee gezegd.”

Bij het hotel hielp ik haar de uitrusting uit de auto te halen en we spraken om halfacht af in de lobby.

Thuisgekomen ruimde ik mijn camera's, objectieven en overige accessoires op. Ik deed de belichte films in een speciale postzak voor verzending. Verder

pakte ik zoveel mogelijk in voor een vierweekse reis naar het noorden, die ik de volgende dag zou beginnen. Tussen de bedrijven door moest ik nog even aan Irina denken, ik vond haar heel bijzonder en zij maakte een grote indruk op mij, volkomen onberedeneerbaar. Daarna ging ik even liggen voor een dutje. Na het wakker worden, nam ik een uitgebreide douche en kleepte mij voor de avond, ik koos een heel licht blauwe broek, een wit overhemd en een bijpassende das. Op mijn dooie gemak reed ik naar het hotel, parkeerde de auto beneden in de parkeergarage en liep de trap op naar de lobby. Daar aangekomen zag ik Irina onmiddellijk staan bij het boekenstalletje, waar zij in een tijdschrift bladerde. Ze zag er schitterend uit: een lichte, gebloemde jurk, haar haren uitbundig krullend, vallend tot op haar schouders, niet te hoge pumps en haast niet opgemaakt. Ze straalde een zeldzame elegantie uit met daarbij een grote innerlijke rust en kracht. Ik liep naar haar toe en zodra ze mij zag, legde ze het tijdschrift weg en lachte breeduit. Wij begroetten elkaar met een "Goedenavond" en zij gaf mij een hand.

"Mooie das heb je om, een Yves Saint Laurent," zei ze. Het verwonderde mij dat ze dat wist. "Dank je," zei ik, "jij ziet er heel mooi en smaakvol gekleed uit, het is onuitspreekbaar."

"Onuitspreekbaar?" vroeg zij. "Wat is dat?"

"Onuitspreekbaar is dat het zo mooi is, dat er geen woorden voor zijn."

Irina lachte. "Wat grappig zeg je dat, dank je wel voor het compliment." Wij keken elkaar even aan en zeiden niets. Het enige wat ik dacht was: wat ben jij ontzettend mooi.

"Niet in je gedachten blijven," zei ze glimlachend, "wij zouden vanavond samen toch iets gaan doen?"

"Ja, laten wij gaan, het is niet ver van hier" zei ik en we liepen het hotel uit. De warmte van de dag hing nog in de straat.

"Het restaurant is heel prettig," vertelde ik. "Het is van twee Engelse broers, Jerome en Baldwin, de een heeft filosofie gestudeerd en de ander biochemie. Ze kregen beiden genoeg van hun leven in Engeland en zijn op de bonnefooi naar Afrika vertrokken. In Rhodesië zijn ze een restaurant begonnen, met veel succes. Ze verkochten het en zijn hier neergestreken. Jerome doet het restaurant en het zakelijk gedeelte, en Baldwin is de kok en regelt alles wat de keuken aangaat. Dat is in het kort waar ik je aan overlever."

"Ik denk dat je mij aan iets heel goeds overlevert," zei Irina en ze stak tot

mijn verbazing haar arm door mijn arm. Zwijgend liepen wij verder naar het restaurant. Daar aangekomen verwelkomde Jerome ons en ik stelde beiden aan elkaar voor. Jerome begroette haar hoffelijk.

“Ik heb je lang niet meer gezien, waar was je nu weer heen?”

“Kameroen, een heel interessant land.”

“Bestaan er voor jou eigenlijk landen die niet interessant zijn?” vroeg Jerome en tegen Irina zei hij: “Hij vindt alles interessant, dat is het interessante aan hem.”

“Ja, dat verwondert mij niet, zoiets heb ik al gemerkt,” zei Irina.

Jerome bracht ons naar een tafel in een rustig hoekje en vroeg of wij al iets wilden drinken.

“Hetzelfde als altijd,” zei ik.

“Wat mag dat dan wel zijn?” zei Irina.

“Whisky,” zei Jerome.

“Goed idee, zonder water en weinig ijs.”

Jerome bracht ons de whisky's en de menu's.

“De whisky is voor mijn rekening, omdat ik blij ben dat jullie hier zijn, geniet ervan.”

Wij bedankten hem, maar hij was al weg.

“Wat ontzettend aardig van hem, hij is erg sympathiek,” zei Irina. “Ik ben blij dat je mij hiernaartoe hebt gebracht.”

“Als jij blij bent, ben ik blij.” Wij hieven onze glazen, zonder iets te zeggen, keken elkaar alleen maar aan.

“Jij komt uit Nederland, nietwaar?” vroeg ze.

“Ja, dat is zo, en jij bent Frans maar hebt een Russische naam.”

“Ik ben in Frankrijk opgegroeid en ben Frans. Mijn grootouders van beide zijden zijn na de Russische revolutie gevlucht. Ik voel mij nog steeds erg Russisch, hoewel ik er nog nooit geweest ben, en spreek de taal net zo goed als het Frans.”

Wij spraken even over onze ouders en wij beiden vonden dat het zo prettig was als kind in een dorp groot te worden, omdat je dan dichterbij de natuur stond. Wij praatten over de voorbije dag en de rust en gelatenheid van al die samengekomen Herero's. Ik vertelde wat over de geschiedenis van dit volk, dat zo geleden had in het begin van de Duitse kolonisatie. Wij spraken over de vele verschillende mensen die wij overal ontmoet hadden en Irina had eigenlijk dezelfde ervaring als ik en weinig onsympathieke mensen ontmoet. Wij hadden beiden interesse in geschilderde landschappen van alle

tijden en spraken over onze jeugd, wij waren beiden opgegroeid in een dorp, zij in Frankrijk, ik in Nederland. Juist was zij begonnen over haar Russische afkomst te vertellen, toen Jerome kwam vragen wat onze keuze was.

“Ja, dat moet ook nog, maar wij zijn totaal opgegaan in onze gesprekken,” zei ik.

“Nog een whisky, Irina? Dat maakt het misschien makkelijker om het menu te bekijken.”

“Ja, en om onze mond te houden,” zei Irina.

Lachend zei Jerome: “Wij zijn tot twaalf uur open, dan weten jullie dat alvast maar.”

Wij kregen onze whisky en keken in het menu. Wat is dit ongewoon prettig met haar, zo vertrouwd, alsof wij elkaar al jaren kennen, dacht ik.

De gedachte was nog niet weg of Irina keek op van haar menu en zei: “Ik vind het heel erg prettig met jou hier te zijn. Wij praten alsof wij elkaar al jaren kennen.”

Ze keek mij aan terwijl ik eigenlijk van mijn stuk was gebracht, het leek wel of ze mijn gedachten wist. Hetzelfde gevoel had ik even in de lounge van het hotel, toen ik dacht dat ze zo mooi was. Haar reactie was alsof ze wist wat ik dacht. Ik vond het niet erg, eigenlijk was ze mij de korte tijd dat ik haar kende heel dierbaar geworden. Ze was wel heel speciaal. Irina keek mij nog steeds aan, knipoogde en dook weer in het menu.

Jerome kwam weer langs. “Uitgepraat, beslissing gemaakt, of zal ik nog even gaan?”

Met het menu nog voor zich gaf Irina haar keuze, behalve de soep was het precies hetzelfde als wat ik wenste. Wij lachten erom.

“Misschien is het gedachtenkracht, van jou bij mij of van mij bij jou,” zei ik.

“Zou kunnen, of van ons samen bij elkaar, geloof jij daarin?”

“Ja,” zei ik, “ik heb daar verschillende malen wonderbaarlijke dingen mee meegemaakt op diverse plaatsen in Afrika, trouwens, ook over voorgevoelens die uitkwamen.”

“Daar moet je later eens over praten,” zei Irina. “Ik denk dat wij elkaar veel kunnen vertellen, wij reizen en ervaren veel en leggen dat nog vast ook.”

“Ja, dat is zo, daarom schrijf ik er ook bij,” zei ik.

“Wat leuk, ik schrijf ook bij mijn foto’s, dan zijn wij eigenlijk concurrenten.”

“Dan ben jij wel een heel aardige en sympathieke concurrent,” flapte ik eruit.

Ze keek mij strak aan met haar doordringende ogen en zei niets. Het eten werd gebracht en wij gingen over op de wijn die Jerome ons had aangeraden. Even waren wij zwijgzaam, wat in geen enkel opzicht vervelend of pijnlijk was. Zij kon ook stil zijn, veel mensen praten maar door. Ik was veel alleen met het fotograferen en houd van de stilte.

Na enige tijd keek Irina mij aan en zei: "Zeg het maar," en ze glimlachte.

Ik was werkelijk stomverbaasd, wist ze dan alles wat ik dacht?

Ik vertelde haar wat ik wilde zeggen: "Irina, morgen vertrek ik voor vier weken naar het noorden, naar Etosha om precies te zijn. Vandaaruit ga ik naar verschillende dorpen en kralen om daar oude gebruiken, huizen, hutten, voorwerpen enzovoort vast te leggen, omdat die naar mijn idee redelijk snel zullen verdwijnen. Civilisatie en vooruitgang noemen ze dat dan, waardoor eeuwenoud erfgoed verdwijnt. Ik heb voor die tijd een bungalow gehuurd, tamelijk prettig met een terras aan het water, met aan de overkant wilde dieren die daar drinken. Ik weet niet wat je plannen zijn, maar als je wilt, kan je met mij meegaan. Je bent en blijft dan helemaal vrij om te doen en te laten wat je wilt, je hoeft op geen enkele manier rekening met mij te houden. Normaal ga ik altijd alleen op pad en werk ik het liefst alleen, maar ik zou het heel prettig vinden als je mee zou gaan. Dit is wat ik wilde zeggen."

Irina zweeg en keek mij aan, doorboorde met haar ogen mijn ogen en keek als het ware in mij. Ik keek terug en wachtte.

Toen zei ze, zonder haar blik af te wenden: "Ik zal het ook heel prettig vinden met je mee te gaan, ik ga mee."

"Irina," zei ik, en wist niet wat ik verder moest zeggen.

"Laten wij ons plan bezegelen en daarop drinken," zei ze. Ze hief haar glas en zei: "Op ons prettige samenzijn en onze goede reis."

Ik hief mijn glas en herhaalde haar woordelijk.

Wij genoten van het eten, de wijn en ons samenzijn. Ik begreep niet dat mijn gevoel voor iemand die ik nog maar kort kende, zo diep kon zijn. We hadden veel overeenkomsten, dezelfde interesses, soms meningen die gelijk waren, maar dat waren toch geen redenen om zo'n intens innerlijke ervaring met haar te hebben. En zo plotseling, eerlijk gezegd verwarde het mij, misschien omdat ik het niet begreep. Irina zat naar mij te kijken terwijl ik weg was in gedachten, ik kwam weer terug en keek haar aan. Ze glimlachte en knikte naar mij, terwijl zij dat deed sloot zij haar ogen even.

Wij spraken over de reis naar het noorden en dat zij al haar bagage mee kon nemen, zodat zij haar kamer in het hotel niet aan hoefde te houden. Ik

vertelde haar dat ik een veilige wijze had om mijn belichte films naar de ontwikkelcentrale te sturen, buiten de post om. Als ze dat wilde, konden wij dat de volgende dag even regelen, tegelijk met mijn films.

“Je hebt je zaakjes hier wel goed voor elkaar, nietwaar?” zei Irina.

“Ja, zoiets groeit langzamerhand, weet je, de een doet iets voor mij en ik doe iets voor de ander en zo vallen de stukjes in elkaar. Ik denk dat het respect hebben voor anderen veel deuren opent.”

“Ja, zo is dat,” zei ze.

Baldwin was uit zijn domein gekomen en begroette ons. “Ik hoorde al dat je hier met zeer charmant gezelschap zit, ben blij met u kennis te maken, madame,” zei hij in perfect Frans.

Wij complimenteerden hem met het eten, wat hem zichtbaar blij maakte.

Tegen mij zei hij: “Je blijft na sluitingstijd toch nog even, wij hebben al zo lang niet meer gepraat.” Irina keek met een vragende blik naar mij en ik zei haar: “Meestal blijf ik hier hangen en dan zitten Baldwin, Jerome en ik nog uren te praten. Ik weet niet of jij dat wilt.”

“O ja, dat lijkt mij echt leuk, natuurlijk blijf ik.”

“It’s a deal,” zei Baldwin en verdween naar zijn keuken.

“Alleen kunnen wij het vanavond beter niet te laat maken, we hebben morgen nog een lange reis voor de boeg, maar een uurtje kan er wel af.”

“Hoe lang blijf je anders dan met ze praten?”

“Irina, soms zo lang dat als ik naar buiten kom, het al licht is.”

“Waar praten jullie dan over?”

“Ik kan beter zeggen: waar praten wij niet over, zij zijn zeer ontwikkeld en dan is het makkelijk het gesprek gaande te houden.”

“Besef je wel dat dat met ons ook zo is?” merkte Irina op.

Ik dacht er even over na wat zij gezegd had. “Nu je het zegt, ja, je hebt gelijk.”

“Grappig dat je daarover moest nadenken,” glimlachte ze. “Weet je wel dat je heel goed Frans spreekt voor een niet-Fransman, waar heb je dat geleerd?”

“Ik had op school een uitstekende leraar Frans, van origine een Belg, ik vond hem ontzettend aardig. Maar het belangrijke was dat hij bij ons de grammatica erin ramde. ‘Dat is de basis,’ zei hij altijd. Ik denk dat het daarvoor komt dat ik redelijk Frans spreek en verder interesseert het mij niet als ik fouten maak en door ervaring wordt het steeds beter. Soms heb ik moeite je te volgen als jij op dreef raakt, het gaat dan erg snel.”

“O, als je veel met mij praat, gaat dat vanzelf beter en de toekomst is lang.”

Wat bedoel je daar nu mee, dacht ik, “de toekomst is lang”. Op de man af vroeg ik haar: “Irina, kan jij gedachten lezen?”

“Ja, soms, de mensen noemen het gedachten lezen, maar zo is het niet, het is eerder een voelen of een weten. Jij hebt dat ook, want vaak begon je ergens over te praten of iets te noemen terwijl ik eraan dacht. Bij de een voel ik het sterker dan bij de ander, bij sommigen helemaal niet. Bij mensen die heel dicht bij elkaar staan met hun gevoel of op zielsniveau, is het sterk, die hebben soms geen woorden nodig om elkaar te begrijpen. Eerlijk gezegd denk ik dat dat bij jou en mij ook zo is. Ik denk dat wij elkaar al heel lang kennen. Wat vind je ervan wat ik nu zei?”

“Over het elkaar langer kennen weet ik niet, wel weet ik dat het is alsof ik je al heel lang ken.”

“Het voelt wel zo, ja. Wij zullen daar nog weleens over praten, ik denk dat wij samen heel veel te bepraten hebben.”

Ineens had ik het gevoel haar te zeggen: “Ik houd van je,” maar ik deed het niet. Irina keek mij aan, knikte naar mij en sloot even haar ogen terwijl ze dat deed.

Inmiddels waren wij klaar met het dessert, een ober ruimde alles van tafel en kwam even later terug met twee cognacglazen en een fles Rémy Martin. “It’s on the house,” zei hij en verdween weer.

“Dit is altijd hetzelfde ritueel, nu is het wachten tot de broers klaar zijn met hun werk. Alles wat wij eten en drinken na sluitingstijd betalen wij om beurten, vanavond is het overigens mijn beurt. Het leuke is, dat als zij aan de beurt zijn, hun betaling altijd in de kassa verdwijnt, en ik dat dan als officiële getuige moet registreren. Daarna drinken wij onze laatste drank, dat altijd ‘on the house’ is.” Wij waren stil en genoten van onze cognac.

Zacht zei Irina: “Ik wil dat je weet dat deze avond heel prettig en heel bijzonder voor mij was. Het is heel fijn om met jou te zijn.”

“Dank je, Irina,” zei ik en moest even nadenken wat precies te zeggen.

“Zeg maar niets, lieverd, het is goed zo,” zei ze en legde even haar hand op mijn hand.

Wat later spraken wij over Joodse humor, ik vond die vaak heel subtiel en soms nogal cru, maar over het algemeen erg aangenaam. Irina vertelde een Joodse mop waar wij erg om moesten lachen. Ik vertelde er ook een, maar die mislukte omdat ik het Franse woord voor waterhoofd niet wist. Na wat heen-en-weergepraat zei Irina: “Hydrocéphale is het woord.”

“Dank je, maar de clou is weg, ’t is net alsof je een wiskundesom hebt opgelost, zo van: ‘O ja, dus zo zit het in elkaar.’”

“Ja, maar goed beschouwd was het toch een leuke mop, met hindernis, weliswaar,” zei ze.

Even later merkte ze op: “Toch vreemd dat terwijl je zo goed Frans spreekt, je het woord hydrocéphale niet kent.”

“Nou, zoveel gebruik je dat woord toch niet, of zijn er in Frankrijk veel mensen met een waterhoofd, ik heb er eerlijk gezegd nog nooit een gezien.”

“Kan wel zijn, toch vind ik het vreemd, wedden dat Baldwin het wel weet?”

“Het lijkt mij stug dat een Frans sprekende Engelsman het weet, we zullen wel zien.”

“Waar wedden wij om?” vroeg Irina.

“Wat dacht je van: als ik win hoef ik nooit te koken tijdens onze reis, win jij, dan kook jij niet.”

“It’s a deal,” zei ze met haar heerlijke Franse accent.

Baldwin was het eerst klaar en kwam bij ons zitten. “Nog één cognac om het af te leren?” vroeg hij en voor wij antwoordden, stond hij op om de fles te halen. Op deskundige wijze schonk hij in, wat duidelijk erg naar de zin was van Irina.

“Baldwin, je hebt vanavond weer fantastisch gekookt, ik heb genoten.”

“Ik ook, nogmaals mijn complimenten,” zei Irina.

Hij bedankte ons en zei: “Zo, dus jullie gaan morgen naar Etosha, waar verblijven jullie dan?”

“Zoals altijd in Okaukuejo, in mijn favoriete bungalow met terras aan het water, en ik denk dat Irina het mooi zal vinden met het drinkende wild aan de overkant.”

“Vast wel,” zei ze en glimlachend knikte ze naar mij, terwijl ze even haar ogen dichtdeed.

“Zo, hier ben ik dan,” zei Jerome en kwam erbij zitten. “Het was druk vanavond, ben blij dat ik even kan zitten.”

“Wat hebben jullie een prettig en fijn restaurant,” zei Irina. “Ik heb genoten.”

“Dank je, het is fijn dat te horen, en met die zeerover is het meestal best uit te houden,” zei Jerome.

“Zeerover, hoezo zeerover?” vroeg Irina.

“Het is net een zeerover, met zijn camera schuimt hij alles af, een zee-

schuimer is hij. Baldwin en ik hebben het altijd over de zeerover als wij het over hem hebben, maar dat weet hij en ik geloof dat hij het nog mooi vindt ook. Of niet soms?"

"Ja, 't is een soort eretitel, vind ik, trouwens, ik heb die oude Duitse generaal gevonden in Kameroen, maar hij wilde niet praten, heb in eerste instantie niet aangedrongen en het aangenaam gehouden. Ik kom er nog wel weer terug en stapje voor stapje kom ik wel waar wij wezen moeten."

Tegen Irina zei ik: "De vader van Baldwin en Jerome was een generaal en is gesneuveld in Frankrijk en dat was in de sector van die Duitse generaal. Zij willen bepaalde dingen weten vanuit het oogpunt van de Duitsers. Nu moet ik zeggen: ik vond de generaal niet onsympathiek en ik heb het gevoel dat hij mij ook wel mocht, dus ik heb hoop."

"Wij zijn je er in ieder geval dankbaar voor dat je al zover gekomen bent," zei Baldwin. Wij praatten ongedwongen, het was dit keer niet zo diepzinnig als andere keren, wij hadden veel plezier en lachten veel.

Plotseling vroeg ik Baldwin: "Weet jij wat waterhoofd is in het Frans?"

"Ja," zei hij, "hydrocéphale, waarom vraag je dat?"

"Ik was gewoon benieuwd, je spreekt heel goed Frans en ik vroeg mij af of je een dergelijk woord zou kennen."

"Meer niet?" vroeg hij.

"Meer niet," zei ik en had even het gevoel dat Irina en hij een complot tegen mij hadden. Irina keek mij aan en gaf mij een lange knipoog. Je bent lief, dacht ik, maar wat voor spel speel je eigenlijk? Na ongeveer anderhalf uur zei ik dat ik opstapte.

"Nu al?" zeiden de broers tegelijk.

"Ja, ik moet morgen ongeveer achthonderd kilometer rijden, dus ik wil redelijk vroeg naar bed, de volgende keer praten we weer ouderwets lang."

Tegen Irina zei ik: "Als je wilt blijven, blijf dan, jij kunt morgen de hele dag slapen."

"Nee, ik ga met je mee," zei ze.

We namen afscheid en liepen de nog warme straat in. Irina stak haar arm in mijn arm en liep dicht tegen mij aan.

"Wat een aardige kerels," zei ze, "ik kan mij voorstellen dat je daar hele nachten mee zit te praten." Ze stopte en keek mij met een onbeschrijflijk lieve blik aan.

"Ik heb die weddenschap eigenlijk niet gewonnen. Aan zijn Frans hoorde ik dat hij veel jaren in Frankrijk moet hebben gewoond. Ik wist gewoon dat hij

dat woord zou kennen, het was gewoon een spelletje van mij. Jouw gezicht en jouw reageren was prachtig, echt goud waard. Je bent toch niet kwaad, hè?”

“Nee, ik ben niet kwaad, dat heb je goed gedaan, zoiets zou ik ook hebben kunnen doen. Ik zei het je vanavond al, je bent onuitspreekbaar. Zullen wij tijdens onze reis dan toch maar samen koken?”

“It’s a deal,” zei ze weer, charmanter dan ooit.

In het hotel aangekomen liepen wij naar de lift, die nog van boven moest komen.

“Ik zei het je al, deze avond met jou was heel bijzonder en prettig, dank je wel,” zei ze en gaf mij een hand.

“Ik dank je, Irina, deze avond was voor mij buitengewoon, onuitsprekelijk.”

De lift kwam aan, de deuren schoven open en ze stapte naar binnen.

“Welterusten,” zei ik.

Vanuit de lift keek ze mij aan, op het moment dat de deuren sloten, stapte ze naar voren, ze drukte de deuren terug, kwam voor mij staan, gaf mij een lichte kus op mijn mond, en ging de lift weer in. De deuren sloten zich en ik hoorde de lift naar boven gaan. “Lieve, lieve, lieve Irina,” zei ik tegen de gesloten deuren.

Thuisgekomen maakte ik alles in orde voor de komende reis. Tussen de bedrijven door kwam Irina steeds weer in mijn gedachten. Ik dacht aan haar zonder er diep op in te gaan. Dat kwam nadat ik gedoucht had, toen ik in bed lag. Slapen kon ik niet, ik dacht steeds aan haar. Het was toch waanzin, ik kende haar eigenlijk nog maar een paar uur en was stapelgek op haar, ik hield van haar, het was een heel sterk gevoel. Daarna dacht ik weer dat het onzin was. Kom tot je positieven, zei ik tegen mijzelf, je kent haar nauwelijks. Hoe ik het ook van mij probeerde af te zetten, het lukte niet, Irina was als het ware een deel van mij geworden.

Tegen acht uur de volgende morgen liep ik de lounge in. Irina stond er met al haar bagage, ze keek naar mensen bij de balie. Ze zag er charmant en mooi uit: de haren opgestoken, een goed passende kaki broek met los daarover een lichtblauw katoenen hemd en stevige schoenen. Ik liep naar haar toe en achter haar zei ik: “Bonjour, Irina.” Ze draaide zich om en een brede lach verscheen op haar gezicht.

“Ah, bonjour, heb je goed geslapen?” zei ze en gaf mij een hand.

“Ik hoop dat jij goed geslapen hebt, in ieder geval beter dan ik, ben veel wakker geweest. Ik heb rommelig geslapen.”

“Rommelig slapen, hoe is dat dan?” vroeg ze.

“Het is rommelig, het woord zegt het al, steeds weer wakker worden.”

“Heb je daar veel last van, je lijkt mij niet bepaald een type daarvoor. Hoe kwam dat dan?”

“Geen idee,” loog ik. Ik kon haar toch niet zeggen dat ik steeds maar weer aan haar moest denken.

Ze keek mij even zwijgend aan. “Weet je wel zeker dat je het niet weet?”

Ik keek haar aan en dacht: ze weet dat ik het weet. “Zullen we gaan,” zei ik, “we hebben onze tijd nodig vandaag.”

Met die mooie glimlach van haar zei ze: “Ja, verander maar van onderwerp.” Met een hand pakte ze mijn onderarm en ze kneep er even in. “Oké, laten wij gaan, trouwens, je bent meer dan gewoon aardig.” Ze keek mij aan en knikte, sloot even haar ogen terwijl ze dat deed. Wat moet ik daar nu van denken, dacht ik, soms verwarde ze mij, het was alsof ze meer van mij wist dan ik wilde dat ze wist, en ze zei soms dingen die ik niet direct kon plaatsen. Eén ding was zeker: nu ik haar weer zag, wist ik dat ik van haar hield.

Een jongen van het hotel hielp ons de bagage naar de auto te brengen. Het paste makkelijk en ik zette Irina's tas met camera's op de achterbank, naast mijn tas.

“Zo, dan kunnen wij er altijd bij. Als ik rijd, leg ik altijd een camera op jouw plaats, nu laat ik hem maar achterin.” Irina pakte een camera uit haar tas en legde die op de vloer bij haar voeten. “Zo gaat het ook,” zei ze.

“We gaan eerst even naar Fritz om onze films af te geven, terwijl wij op stap zijn, komt dan alles in orde.” Met ongeveer tien minuten rijden kwamen wij bij Fritz aan. Ik stelde Irina aan hem voor en zonder iets te zeggen schonk hij ons koffie in. “Zulke goede koffie hebben jullie nog niet gedronken vandaag,” zei hij.

Ik gaf hem mijn postzakken met films en hij gaf dezelfde soort zakken aan Irina voor haar films.

“Onze films raken toch niet door elkaar?” vroeg Irina.

“Daar hoeft u niet bang voor te zijn, in mijn organisatie komt dat niet voor. Of wel soms?” vroeg hij mij.

“Nee, bij jou is alles pünktlich, zoals het hoort,” antwoordde ik.

Fritz vroeg waar wij heengingen en vroeg Irina of ze al lang in het land

was. Zij antwoordde en vertelde van onze ontmoeting in Okahandja. Zij sprak Duits met haar heerlijke Franse accent, wat erg charmant klonk. Rustig pratend dronken wij onze koffie en zonder iets te vragen schonk Fritz ons een tweede keer in. Irina liep naar een foto die aan de muur van het kantoor hing. Het was een straat in de regen met één figuur met een paraplu.

“Wat een mooie foto is dat,” zei ze.

“Ja, die is zeker mooi, dat is de straat waar ik geboren ben in Düsseldorf, heeft hij gemaakt,” zei hij en wees naar mij.

“Echt heel mooi, ook zelf vergroot?”

“Ja,” zei ik.

“Heel mooi en goed gedaan, schitterend.”

“Dank je wel,” zei ik in het Russisch, het enige Russisch dat ik sprak.

“Nazdrovje,” zei Fritz.

“Lechaim,” zei ik en lachend namen wij afscheid. In de auto liet ik Irina zien waar we naartoe gingen en hoe we zouden rijden.

“Wij rijden via Tsumeb, dat is langer, ik heb beloofd een pakje mee te nemen voor iemand in Namutoni.”

“O, ik zie dat wij langs Okahandja komen, kunnen wij even langs het graf van Kapuo rijden?” vroeg Irina.

“Ja, dat doen wij, ik was dat zelf ook al van plan. “Heb je nog iets nodig, dan kunnen wij het nu nog halen.”

“Nee, alles in orde, we kunnen gaan.”

Wij reden de stad uit naar het noorden. In het begin spraken wij niet veel, Irina zat rond te kijken.

Ineens legde ze haar hand op mijn arm en zei: “Ik vind het fijn met jou op pad te zijn.”

Ik keek haar aan. “Dank je, ik ook. Wij zullen er samen een mooie reis van maken.”

“Ja, dat doen wij,” zei ze.

Het was erg warm en het zag ernaar uit dat wij wel regen zouden krijgen onderweg. Veel problemen zou dat niet geven, de gehele weg was geteerd en er lagen bruggen over de rivieren. Binnen een uur waren wij in Okahandja bij het graf. Het hele terrein was verlaten, wij waren de enigen. Wij fotografeerden en op een gegeven moment fotografeerden wij elkaar over het graf met de bloemen heen.

“Nu zou iemand anders ons zo moeten opnemen,” zei Irina.

“Dat kan, ik zet een camera op het statief en met de zelfontspanner lukt dat goed.

“Ja, leuk, doe dat maar,” zei ze.

Wij moesten erg lachen om het geheel. Wij waren bijna een uur bezig geweest, pakten alles weer in de auto, reden door Okahandja en namen de weg naar het noorden.

“Zo, daar gaan wij weer, nog een kleine tweehonderd kilometer tot de eerstkomende plaats,” zei ik.

“Is er eerder geen enkele plaats, zelfs niet een klein dorp?” vroeg Irina.

“Ik was het vergeten, alleen maar een gehucht dat Sukkes heet,” zei ik.

“Dat is dan niet veel.”

“Nee, alleen maar bush links en rechts van de weg, maar toch wel interessant, ik zie altijd veel, hoewel ik weet dat andere mensen dat niet zien.”

“Ja, fotografen zien altijd veel meer, ze leven ervan, ze leven van de gave dat ze sterk visueel zijn ingesteld, toch wel mooi,” zei Irina. “En in ons geval kom je ook nog op veel vreemde of mooie plaatsen. Ik vind reizen heerlijk.”

“Ja, ik ook,” zei ik.

Wij reden een tijdje zonder dat wij praatten.

Ineens zei Irina: “Fritz is een aardige man, maar hij heeft iets merkwaardigs, ik kan niet thuisbrengen wat het is.”

“Dat heb je goed gezien, hij heeft als achtjarige jongen, tijdens de oorlog, bijna drie dagen onder het puin gelegen voordat zij hem eruit haalden. Zijn dode vriendje lag naast hem. Die ervaring zal zijn hele leven bij hem blijven. Hij heeft het mij allemaal verteld, tot in details, en was daarna blij met mij daarover gesproken te hebben. Het was als een therapie, vertelde hij mij later, eigenlijk nooit had hij er met anderen over gesproken en nu was de druk wat van de ketel.”

“Wat ontzettend,” zei Irina, “wat is oorlog een onvoorstelbare waanzin, al dat lijden en die destructie. Nog nooit heeft oorlog iets opgelost, misschien op een kleine uitzondering na, maar altijd kwamen er nieuwe problemen uit voort. Daarom wil ik nooit oorlog en de randverschijnselen daarvan fotograferen. Net als jij houd ik mij alleen bezig met het mooie en de pracht van deze wereld. Ja, je hebt gelijk, nu wij door de bush rijden, zie ik dat veel moois te zien is.”

“Als je iets ziet wat je wilt fotograferen, zeg het dan, dan stop ik.”

“Dat zal ik doen,” zei ze.

“Om nog even op Fritz terug te komen, hij heeft een tamelijk moeilijk

leven gehad. Hij is ingenieur en had een hele goede functie in Duitsland. Plotseling is na een korte ziekte zijn vrouw overleden, het leven had daarna voor hem geen enkele zin meer. Na een paar jaar doorgemodderd te hebben, heeft hij van het ene moment op het andere zijn baan eraan gegeven en is hiernaartoe gekomen. Zijn grootvader was hier bestuursambtenaar, toen het nog een Duitse kolonie was. Het was door de verhalen die hij van zijn opa gehoord had, dat hij besloot hierheen te komen. Zonder enig doel of plan. Snel zag hij de onvolkomenheden van de maatschappij hier en als systematisch mens vond en regelde hij oplossingen en startte zijn diensten aan bedrijven en particulieren. Zodoende stuur ik via hem mijn films naar de ontwikkelcentrale in Zuid-Afrika, zonder tot nu toe ook maar enig probleem te hebben gehad. Dat was met de post weleens anders. Overigens, tweemaal per maand eten wij samen in het restaurant van onze twee Engelse broers. Het is geen makkelijk mens, maar ik kan het heel goed met hem vinden. Hij noemt ons tweeën 'two lone wolves', omdat wij geen vrouwen hebben."

"Ik ken je nog geen 24 uur, maar heb nu al gehoord dat je een zeerover en een lone wolf bent. Wat ben je nog meer?"

"Irina, zeg nog eens 'lone wolf'?"

"Waarom?"

"Zomaar."

"Als jij niet zegt waarom, zeg ik het niet," zei ze met lachende ogen.

"Ik ontfutsel het wel."

"Nee, dat doe je niet, want dat lukt je niet. Wees eens aardig en zeg het mij."

"Oké, zoals jij 'lone wolf' zegt met je Franse accent is zo charmant en klinkt liever dan lief."

Even keek ze mij aan, zei driemaal langzaam "Lone wolf" en gaf mij daarna een kus op mijn wang.

"Dank je," zei ik zacht.

Een tijdlang zwegen wij. Het was erg warm, de weg was recht met haast geen verkeer, de krekels in de bush maakten een hoog gierend geluid. Steeds meer wolken ontstonden en buien ontwikkelden zich. Toch zouden wij voorlopig nog geen regen krijgen.

Plotseling zei Irina: "Je rijdt wel prettig, zo ontspannen."

"Dat is zo, eigenlijk rijdt ik niet, het gaat allemaal vanzelf, ik kijk rond en ben eigenlijk aan het fotograferen en geniet van jouw aanwezigheid. Nu kunnen wij wat praten, als ik alleen ben, praat ik met mijzelf of zing zelfgemaakte liedjes."

“Zing eens zo’n liedje.”

“Dat kan ik zomaar niet, het ontstaat door gedachten of dingen die ik zie, daarbij doe ik dan op mijn manier een klassieke zanger na. Als je even geduld hebt, komt er wel iets.” Ineens kreeg ik het idee mijn liefde voor haar in het Nederlands te zingen, ze zou het toch niet verstaan. Zo deed ik het, op een manier van een Bach-cantate.

Toen ik klaar was, zei ze: “Het klinkt vreemd, maar eigenlijk niet slecht. Ik verstond er niets van, wat zong je?”

“Ik zong over het Hollandse landschap,” fantaseerde ik. Ze keek mij enige tijd zwijgend aan, dat voelde ik, ik keek af en toe opzij naar haar en zag het.

“Ik geloof er niets van dat je het landschap bezong, dat zou heel anders klinken. Volgens mij was het een soort liefdeslied.”

“Ja, voor het Hollandse landschap, daar houd ik veel van.”

“Wees eens eerlijk, heb ik gelijk?”

Even was ik stil. Verdomme, dacht ik, het is alsof je alles al weet. “Ja, je hebt gelijk, meer zeg ik niet. Weet je wel dat je mij soms erg in verlegenheid brengt?”

“Ja, lieverd, dat weet ik, maar dan ben jij ook liever dan lief,” zei ze en gaf mij weer een kus op mijn wang.

Irina, ik houd van je, ging het door mij heen, maar ik zei het niet en zong het niet.

Na een tijdje zonder te praten gereden te hebben, greep Irina achter zich, naar de koelbox waarin water, vruchtensap, vruchten en brood met beleg zat.

“Wil je wat drinken?” vroeg ze.

“Ja, graag, water.” Zij gaf mij een glas vol, dat ik snel leegdrank. “Nog een, graag, en een appel.”

“Makkelijk zo, hè, hoe doe je dat als je alleen bent?”

“Dan heb ik dat op jouw stoel staan en kan ik er tijdens het rijden zo bij.”

Irina dronk ook twee glazen water. “Lekker,” zei ze. Daarna bleef ze stil, doezelde weg en viel in slaap. Af en toe keek ik naar haar, naar haar volkomen ontspannen gezicht. Je bent wel een bijzonder en aardig mens, dacht ik. In stilte reden wij verder.

Plotseling vroeg ze: “Zijn dat twee vulkanen?”

Links voor ons waren twee kegelvormige bergen te zien.

“Nee, dat zijn geen vulkanen, ze lijken er wel op. Voor zover ik weet,